

ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - СЛИВЕН ТП „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО ГУРКОВО”

гр.Гурково, ул. ”Прохода” №1, тел. 04331/21-17, NC-FM/СOC-059965
e-mail: dsggurkovo@uidp-sliven.com

Одобрил:.....п.....
Директор ТП ДГС „Гурково“
инж. Калин Николов

А Н А Л И З

НА ПОЛОЖИТЕЛНИТЕ И ОТРИЦАТЕЛНИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ И СОЦИАЛНИ ВЪНШНИ ЕФЕКТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ТП ДГС „ГУРКОВО”

Държавно горско стопанство " Гурково" заема част от южните склонове на Централна Стара планина и част от северните склонове на Сърнена Средна гора. Територията му се намира в североизточната част на Старозагорска област. Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са много ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

ТП ДГС „Гурково” управлява територия от 24 454,0 ха. Няма промени в начина на ползване.

През годината са планирани и извършени следните дейности за **изкуствено възстановяване**:

- ✓ Отглеждане на горски култури - площ 71 дка;
- ✓ Залесяване – 16 дка;
- ✓ Почвоподготовка – 16 дка;
- ✓ Семесъбиране – 1630 кг. (чдб–300 кг, цр -1330 кг);
- ✓ Попълване на горски култури – 6 дка.
- ✓ Горско семепроизводство – ДГС Гурково разполага със семепроизводствени насаждения с обща площ 519,5 ха.

Стопанисване:

- ✓ Възобн. сечи – през 2023 г. са добити 15090 куб.м. стояща маса на площ от 331 ха.
- ✓ Отгледни сечи – през 2023 г. са добити 19340 куб.м. стояща маса на площ от 339 ха.
- ✓ Отгл. сечи без материален добив – през 2023 г. са извършени върху площ от 191 дка.
- ✓ Подпомагане на естественото възобновяване – 2088 дка.
- ✓ Санитарни и принудителни сечи – през 2023 г. са добити 4380 куб.м. стояща маса на площ от 75 ха.

- ✓ Технически сечи – през 2023 г. са добити 270 куб.м. стояща маса на площ от 7 ха.
- ✓ Маркиране – 39060 куб. м. СМ

Дърводобив ДГТ:

- ✓ Добитата и реализирана дървесина за периода 01.01.2023-31.12.2023 г. по видове сечи и категории дървесина е както следва:

Вид сеч	Средногодишно ползване по ГСП 2020 год. /м ³ /							Добито количество дървесина през 2023 год. /м ³ /						
	СМ	ЛМ	Едра	Средна	Дребна	Вс.стр.	Дърва	СМ	ЛМ	Едра	Средна	Дребна	Вс.стр.	Дърва
Възобновите лни сечи - общо	18907	15601	2111	2251	561	4923	10678	15090	13225	1754	725	73	2552	10673
<i>в т.ч. високостъблени гори</i>	11838	9660	1838	1380	241	3459	6201	9820	8794	1700	541	41	2282	6512
Отгледни сечи - общо	28667	22986	2130	6315	2088	10533	12453	19340	15082	1735	4718	837	7290	7792
Сан. и прии. сечи - общо								4380	3388	687	1224	53	1964	1424
Други	3	2	0	0	0	0	2	270	130	8	66	1	75	55
Всички сечи-общо	47577	38589	4241	8566	2649	15456	23133	39080	31825	4184	6733	964	11881	19944

Добивът и реализирането на дървесина са извършени след проведени процедури по реда на и при спазване изискванията на чл. 10, ал. 1, т. 1 от **Наредба за условията и реда за възлагане изпълнението на дейности в горски територии – държавна и общинска собственост, и за ползването на дървесина и недървесни горски продукти**. Изпълнението на дейностите е осъществено при спазването на действащата нормативна уредба.

Ловностопански мероприятия и странични ползвания:

- ✓ Ловностопански мероприятия – създаване и поддръжка на дивечови ниви.
- ✓ Подхранване на дивеча.
- ✓ Поддръжка на биотехнически съоръжения.
- ✓ Недървесни горски продукти, остатъци от сечта– за годината има издадени разрешителни за събиране на левурда (*Allium ursinum* L.), лескови пръчки (*Corylus avellana*), зелен мъх, иглолистни шишарки и иглолистна вършина.

При извършване на настоящия анализ бяха взети под внимание като примери, следните **типове негативни екологични външни ефекти**: замърсявания в следствие на горскостопанските дейности; унищожаването на някои видове организми; влошаване състоянието на групи и популации на видове; унищожаване на екосистеми; влошаване състоянието на екосистеми; негативни въздействия върху водните ресурси; свлачища или унищожаване на горски пътища; уплътняване и ерозия на почвата; залесявания с неподходящи видове (влошаване на здравословното състояние на насажденията, увеличаване риска от пожари, влошаване на екосистемните функции, разпространение на инвазивни видове); намаляване на устойчивостта на насажденията и горските екосистеми по отношение на биотични и абиотични фактори; предписания от проверки на други административни органи относно изпълнението на горскостопанските дейности; - трансформация на горски територии в негорски територии и др., както и следните **типове негативни социални външни ефекти** : нарушаване на правата на собственост и ползване; нанасяне на имуществени вреди; негативно въздействие върху пътната и

комуникационна инфраструктура, водопреносната и електропреносната мрежа; негативно въздействие върху водоизточници; негативно въздействие върху обекти важни за местните общности (туризъм, рекреация, образование, религиозни и културни средища, места с историческа значимост и др.); негативни въздействия върху ловностопански дейности на местните общности и други.

От извършените лесопатологични обследвания през 2023 г. на територията на стопанството са постъпили 76 бр. сигнални листи за нападения и щети от абиотични и биотични фактори в държавните горски територии и 1 бр. в общински гори.

За дейностите по опазване на горските територии са определени служители от стопанството, на които са им поверени, със заповед на директора, охранителни участъци, за които отговарят. Със заповед на директора се определят и изготвят графици за дежурните служители през празнични и почивните дни. Има изготвени процедури за реагиране и създаване на спешна организация и потушаване на горски пожари. Осигурени са средства за поддържане на 25 000 л.м. минерализовани ивици и 25 000 л.м. лесокултурни прегради. На територията на стопанството за отчетния мониторингов период са възникнали 1 бр. низов пожар със засегната площ от 8 дка, без щети. През 2023 г. са извършени множество проверки на обектите за добив на дървесина, по време на ловни излети, на МПС-та транспортиращи дървесина, на защитени територии и др.

На обектите за добив на дървесина са съставени констативни протоколи по дисциплина на ползването. В повечето случаи се касае за отсечена и неусвоена дървесина и наличие на пъни с констатирана висока сеч. Също така регулярно се предават и чек-листи за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, изправност на техниката и спазване на изискванията за изпълнение на горскостопански дейности от извършени периодични проверки. При тях няма констатирани големи нарушения. Дадени са препоръки за редовно осигуряване на предпазни ръкавици и поставяне на табели „Внимание води се сеч“. Към края на годината са съставени 38 бр. актове по ЗГ.

През 2023 г. са извършвани множество проверки на документи и терен от Регионална дирекция по горите гр. Стара Загора и ЮИДП гр. Сливен. От съставените протоколи при извършените проверки има констатирани нередности, които са отстранени своевременно. Има наказани 1 бр. служители със забележка.

През 2023 г. бе извършен мониторинг на хода на естественото възобновяване. Може да се заключи, че на територията на ТП ДГС „Гурково“ има много добро естествено възобновяване в обекти, в които сечта е приключила.

Ловностопанската територия на ТП ДГС „Гурково“ е разделена на ДУ „Пчелиново“; ДУ „Лава река“; ДУ „Череша“; ДУ „Буковец“; ДУ „Горна махала“, които са отдадени да се стопанисват дългосрочно на ЮЛ. През лятото на 2023 год. има сключени договори за ползване и стопанидване на дивеча за ДУ „Сондите“ и ДУ „Горна махала“, за срок от 15 године. Има и ловностопански райони, предоставени за стопанисване на ловно сдружение Прохода. От направените проверки за изпълнение на ловностопанските мероприятия е установено, че се полагат необходимите грижи за дивеча, регламентирани от ЗЛОД и ППЗЛОД. Популацията от дива свиня намаля драстично вследствие на АЧС. За всички ловностопански райони са раздадени контейнери за проби за Африканска чума по свинете (АЧС). На територията на стопанството има

изградени 6 места за първична обработка на отстрелян дивеч, както и 14 бр. ями за странични животински продукти (СЖП), съгласно указания на ИАГ и изисквания на БАБХ.

В обхватана ДГС „Гурково” са определени територии с висока консервационна стойност както следва:

- ✓ **ВКС – 1** Касае опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони, в които са съсредоточени глобално, регионално или национално значими стойности за биоразнообразието.
- ✓ **ВКС – 2** Гори с жизнеспособни популации на месни видове, сравнително неповлияни от човешката дейност, формиращи ландшафт, в който видовете съществуват при естествени условия на разпространение.
- ✓ **ВКС – 3** Горски територии, представляващи редки, застрашени или изчезващи екосистеми, ило съдържащи се в такива, включително гори във фаза на старост.
- ✓ **ВКС – 4** Горски територии, които изпълняват важни природни функции в критични ситуации (единствени източни на вода; за регулиране на водния отток; с противоерозионно значение и други).
- ✓ **ВКС – 5** Горски територии с решаващо значение за осигуряване на основните нужди на месното население (поминък, препитание, битови нужди, здраве и други)
- ✓ **ВКС – 6** Горски територии с решаващо значение за съхраняване културни ценности и традиции, религиозна и етническа идентичност.

На територията на ДГС „Гурково” има обявени редица защитени територии (ЗТ), които отговарят на т.1 от ВКС 1.1. По смисъла на Закона за защитените територии, категориите ЗТ са както следва: пет са обявени за природна забележителност (ПЗ), една защитена зона за опазване на приците и две защитени зони за опазване на местообитанията. Общата площ на защитените територии възлиза на 6 038 ха от които 6 018,5 ха залесена и 19,5 ха. незалесена. Общата площ на горите и земите със специални функции е 3 946,1 ха, от която залесена 3 504,2 ха и незалесена 441,9ха.

Съгласно последните действия по изграждането на Национална екологична мрежа „Натура 2000” на територията на страната, към ВКС1.1. т.4 идентифицираните защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие на територията на ДГС “Гурково” са три. Две от защитените зони са от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 по Директивата за местообитанията, а една защитена зона е обявена по Директивата за птиците. Общата площ на защитените зони е 6 038 ха от които 6 018,5 ха залесена и 19,5 ха. незалесена. Защитените зони на територията на ДГС "Гурково" са:

1. Защитени зони от Националната екологична мрежа Натура 2000 в частта и по директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.
 - ✓ Защитена зона „Река Тунджа 1” – BG 0000192 е одобрена с решение на Министерски съвет № 122 от 02.03.2007 г. и е с обща площ 9503,0 ха.
 - ✓ Защитена зона „Централен Балкан - буфер” – BG 0001493 е одобрена с решение на Министерски съвет № 802 от 2007 г. и изменена и допълнена с решение на Министерски съвет № 811 от 16.11.2010 г. и е с обща площ 138 363,81 ха.
2. Защитени зони от Националната екологична мрежа Натура 2000 в частта и за опазване на местообитанията и съхраняване на птиците по директива 79/409/ЕЕС.
 - ✓ Защитена зона Язовир Жребчево – BG 0002052 Площ: 2 513,0 хектара

Основната част от горите на територията на ТП ДГС „Гурково“ са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности. Мониторингът на тези Гори с висока консервационна стойност, включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на Система за провеждане на мониторинг на биологичното разнообразие и горите с висока консервационна стойност. Системата за мониторинг на биологичното разнообразие е система, проследяваща и обобщаваща промените в биологичното разнообразие в горите управлявани от ТП ДГС „Гурково“ в дългосрочен план. Това се осъществява чрез систематизирани дългосрочни наблюдения на елементите на биологичното разнообразие, съпроводени със събиране, обработка, съхранение на данни от една страна и чрез системата си за оценка и анализ на въздействията върху биологичното разнообразие, неговото състояние и мерките, които се предприемат за предотвратяване на загубата му от друга. Провеждането на мониторинг е основен инструмент в помощ при взимане на управленчески решения, имащи отношение към опазването на биологичното разнообразие, като заедно с това обслужва нуждите от информация на възможно най-широк кръг ползватели.

Разработени са формуляри за теренно попълване от работещите в горите, управлявани от ТП ДГС „Гурково“. Приложени са и снимки в доклада за ГВКС за правилното разпознаване на установените растителни и животински видове с консервационна стойност за територията на стопанството.

Във връзка с мониторинга за наличие на ВКС са разработени формуляри за растителни и животински видове и местообитания. Формулярите се попълват от горския стражар и началник участъка при всяко теренно посещение и преди маркиране на насаждение предвидено за провеждане на горско-стопански дейности. Обобщават се и се съхраняват в досиетата на насажденията. Обобщават се съобразно предписанията в доклада за ГВКС и се предоставят при поискване от заинтересованите страни.

За изминалата 2023 г. са извършени наблюдения на екземпляри и/или популации от ВКС 1.2 и 1.3 и са попълнени формуляри за установяване, присъствие и състоянието им. Проведена е пролетна и есенна таксация на дивата свиня, както и на останалите видове обект на лов. Вследствие на това че запасът на дивата свиня е драстично намален се наблюдава повишаване на запаса на благородния елен и сърната. Анализът сочи, че дейностите които се извършват от ТП ДГС „Гурково“ не оказват отрицателно влияние върху популацията на дивеча.

При всяка подготовка на технологичен план на съответния подотдел, се отразяват съответните консервационни стойности. На базата на проведените мониторингови наблюдения се разписват и специфични предписания за изпълнение на горскостопанските дейности с цел съхраняване на установените консервационни стойности. На терен от служителите на ТП ДГС „Гурково“ се следи за правилното прилагане на поставените за спазване на допълнителните изисквания по отношение на ГВКС.

Всички мероприятия които са залегнали в горскостопанския план и раличните процедури са проектирани съгласно националното законодателство и принципите на Горската сертификация

с цел предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите отрицателни въздействия.

Анализът от извършения мониторинг до момента показва, че горите в обособените ВКС са в добро здравословно състояние, дължащо се на добрите практики на правилно поддържане и стопанисване на горите в тях. Резултатите от лесопаталогичните обследвания и сигнални листове се изпращат в Лесозащитна станция гр. Пловдив. Стопанството прилага мероприятия за предотвратяване и свеждане на почвената ерозия в следствие на ГСМ до минимум. В насажденията с изведени сечи има налична в достатъчно количество мъртва (стояща и лежаща) дървесина. Относно въздействието на мероприятията върху биоразнообразието, в листовете за предварителна идентификация на ключови елементи и технологичните планове, са дадени препоръки, които се спазват. Проведените лесокултурни мероприятия се отразяват положително върху развитието на културите и младите насаждения. Вседствие на изведените сечи върху подрастта са установени минимални повреди, както и върху оставащия след сечта дървостой. Мониторинга обхваща и естественото възобновяване на горите на територията на ТП ДГС „Гурково”. През последното десетилетие се наблюдава много добро естествено възобновяване. Това оптимално възобновяване отговаря на екологичните фактори на местообитания и типа гора в ТП ДГС „Гурково” и предполага по висока продуктивност на гората. От анализа на извършения мониторинг, ТП ДГС „Гурково” приключва 2023 година с положителен финансов резултат и много висока оценка на ефективност и продуктивност на стопанството.

Анализирайки данните представени по-горе може да се заключи, че ТП ДГС „Гурково” приключва 2023 г. само с **позитивни екологични и социални външни ефекти** от своята дейност и управление. Като примери от това могат да бъдат посочени следните:

- осигуряването на питейна вода от добре поддържаните гори във вододайни зони;
- осигуряването на чист въздух и микроклимат с лечебни качества;
- създаването на добри условия за съществуване на генетично и биологично; многообразие в горите, които са стопанисвани по щадящ за природата начин и др.;
- поддържане на местообитания на множество видове;
- поддържане на екосистеми;
- залесявания с подходящи видове на мястото на настъпили природни нарушения или пожари;
- възстановяване на покритието с гора след антропогенни и природни нарушения;
- охрана на горските територии и ресурси;
- задоволяване на нуждите от дървесина, НДГП и лов;
- осигуряването на достъп до гората (за рекреация, туризъм, събиране на НДГП и др.) в следствие изграждането на горски пътища;
- осигуряването на добри условия за естетическа наслада;
- поддържане на туристически маршрути;
- съвместни дейности с училища, кметства, други организации;
- осигуряване на обучения и информация;
- осигуряване на работни места;
- предоставяне на дървен материал или финансови средства като дарения;
- подпомагане на местните общности в критични ситуации (спасителни акции, гасене на пожари, разчистване на пътища и др.) и много други.

Изготвил:п.....

(инж. Петко Сяров – гл. технолог)

П -Регламент (ЕС) 2016/679